

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvari, a nezloga sve pokvari.“ Nerada postavlja.

Cyrti, pripolana ind. ...
 Brojci za predbrojbu, oglaš. ...
 Jedn. v. ...
 To list na vrijeme ne prima, ...
 Celoovno računa br. 847.849
 Telefon listare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka ...
 Netakani dopisi se ne vraćaju, ...
 Pojedini broj stoji 10 h. kolf u Puli, ...
 Uredništvo se nalazi u ulici ...
 od 11—12 sati prije podna.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskara J. Krmpotic i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Hrvatski kolegij „Sv. Jeronima“ u Rimu.

(Kontac.)

Zakon kolegija jeronimskoga za Hrvatski narod u Rimu.

I. U jeronimski kolegij primaju se samo svećenići pitomci, koji su rodom i jezikom Hrvati i koji se, dovršivši nauku u biskupskom sjemeništu, ili u kojem bogoslovnomu liceju, pronadaju sposobnima za više studije naročito svećeničkog prava, kao i raznih svetih disciplina, za što već koga njegov biskup odredi.

Čim pak s vremenom i s većim sredstvima bude moguće, hoćemo da kolegij bude otvoren mladima, koji se, kanedi postali svećenicima, daju na svete discipline.

Jedan od kardinala kojega će papa odrediti Sv. R. Crkve neka bude zaštitnik kolegija.

III. Neka budu na čelu odabrana tri muža za vođenje zavoda, koji se odlikuju mudrošću i čistoćom života.

Jedan od ovih s naslovom rektor, ima najveću vlast u kolegiju, drugi suradnik rektora, koji će izvoditi, što onaj odredi, te će biti na čelu upravi gospodarskoj; treći neka vrši duševno vodstvo i njemu neka se predade i skrbr oko jeronimskoga hrama i ravnanje svetih obreda u njemu.

IV. Rektora izabrali neka ima pravo papa, bez obzira na porijeklo ili domovinu. Drugoga pak, podrektora i duhovnoga učitelja neka imenuje kardinal zaštitnik, saslušavši rektora.

V. Osim stana i hrane te svega za život potrebna, rektor neka dobiva od kolegija godišnjih tri hiljade talijanskih lira; vicektor pak i duhovni učitelj tisuću i osamsto.

VI. Isti neka uživaju naslov začastnih kanonika kolegijalne crkve sv. Jeronima; ipak neka ga odmah izgube, ako budu odstranjeni od službe ili što ne izpunjavaju dužnost ili s drugih važnih razloga.

VII. Uprava cijeloga imetka neka bude kod vieća za izabranoga. Vieće pak sastojat će se iz pet muževa, i to rektora kolegija, koji će ujedno biti i predsjednik, od ostalih dvoju upravitelja, a osim toga od dvojice, koju će izabrati kardinal zaštitnik.

VIII. Svećenike pitomce ima podpuno pravo primati u kolegij kardinal zaštitnik. Nitko pak neka se ne primi, ako nije odličnih duševnih sposobnosti, uzorna vladanja te ako nije predloženi i preporučeni od svoga biskupa. Nadalje ima isti kardinal zaštitnik vlast, da odpušti: pitomce, ako vidi, saslušavši upravitelje; da se, tko ne pokorava stezi ili ne mari za zakone.

IX. Pravo, da pošlju: pitomce u kolegij, svećenike, neka imaju: nadbiskup zagrebački, biskupi sriemski, senjski i križevački s jedinstvenih grčkih obreda. Isto tako nadbiskup zadarski; biskupi dubrovački, splitski, sibenski, hyarski i kotorski.

Isto tako biskupi krčki, tršćanski, porečki.

Isto tako nadbiskup vrhbicanski; biskupi mostarski, trebinjski, banjalučki. Konačno nadbiskup baraki.

X. Neka se toliko pitomaca prima u kolegij, koliko ih se iz dohodaka zavoda može uzdržavati. Kod primanja neka se pak uzme u obzir kako na veličinu pojedinih biskupija, tako na potrebu njihovu, da se ne čini, da jedna uživa veće pravo nego druga.

XI. Pitomci neka ostanu tri godine ili barem dvie godine u kolegiju i neka se have onim disciplinama, kojih će znanjem, po mišljenju ordinarijata, biti koristniji svojoj dijocezi.

Biskupima Hrvatske, u čijim se biskupijama, upotrebljuje staroslavenski jezik u svetjoj liturgiji, ostaje netaknuto pravo, da nalože svećenicima, koje šalju u Rim, da staroslavenski uče i da dobro poznaju glagolsko pismo.

Ovo smo ustanovili i odredili o jeronimskom kolegiju u Rimu. Preostaje, da svećenici pitomci primitak u nj smatraju mjesto zasluge dobroćinstvom. Božjim, te da revnim nastojanjem oko kreposti i sticanja znanosti obilato izpune nadu Našu i svojih biskupa.

Hoćemo, da ovo pismo jest i ostane stalno, krepko i uspješno, i da zadobije i postigne podpuni i netaknuti uspjeh i da se od onih, kojih se tiče i u buduću se bude ticalo, u svemu i posvema najpodpunnije obdržava; i tako se po gore navedenim ustanovama mora suditi i odredjivati po ma kojem redovitom sudcu i izaslaniku; a bilo bi uzaludno i izlišno napadati ih ma kojim autoritetom znalce ili nezalce. Tomu se protiviti pravilo naše i apostolske kancelarije o pravu traženju, koje se nema ukinuti, i o ostalim uredbama i odredbama apostolskim i ostalim kojim god protivnim stvarima.

Dano u Rimu kod sv. Petra pod prsténom Ribara, dana 1. kolovoza MCM.I., pontifikata našega godine dvadeset i četvrte. Alois. Card. MACCHI.

Skrajna drzovitost.

U broju 69. od 3. t. mj. donela je „Naša Sloga“ brzojav iz Krka, koji je javljao, da se svećano dan prije otvorio diocessanski Sinod; protu kojemu: da je istarski zemaljski odbor poduzeo gadne i sramotne korake, da je namje zapovjedio nekojima obćanam, da bi brzojavno se nevojdale protu držanju Sinoda, ne bi li se tako prepričilo stanovite zaključke, koji u ostalom u sebi nisu ništa drugo nego puko izvršenje naloga i želja Sv. Stolice. Taj, rekao bih, skoro bezobrazni nalog zem. odbora; kako i brzojav kaže, nije pobudio nego obći smieh kod svih, koji poznaju stanje stvari na otocih, a uz smieh začudjenje i sgražanje pomisljuju u tom slučaju, do kakvih sve žalostih čina dolaze u Istri; i zobraženi ljudi; koji stoje na čelu autonomne uprave cele jedne pokrajine; mješovitog pučanstva; te bi kao takovi imali shvaćati vi-

sinu svog položaja, dok oni u istinu, kako će se niže vidjeti, vodjeni alelepom stranačkom: strasni i promišljenim nepoznavanjem historičkih i faktičnih prilika na kvarnerskih otocih, namice sile podređene si oblasti na djelo ni u čem ne osnovano, huckaju ih protu višoj crkvenoj oblasti, i hoće time da zavodu najvišu crkvenu vlast. — Sv. Stolice, razpiruju strasti i smućuju manje upućene, — jer uvjereni, da u tom stoji sva njihova moć. To li je oblast!?

Prve dane tek. mjeseca biskup krčki, kako je znano, držao je doista diocessanski Sinod, na kojem se imalo urediti i uvesti po mogućnosti jedinstvo u javnoj službi božjoj, jer do pred 80 godina, što je sada jedna krčka; bile su tri biskupije, od kojih je svaka imala svojih osebnosti, koje su i posle stopljenja u jednu biskupiju ostale; imalo se na dalje formalno izvršiti naredbe Sv. Stolice o bogoslužnom jeziku, razpravljati o nekih drugih pitanjih, koja se tiču moralnog i materijalnog stanja vjernika biskupije itd. Ni ove sgode nije htjela propustiti hriljiva Junta; a da nebi pokušala sreću protiv istarskih Hrvata.

Vjerna načelu „o s r tutto“ onih, koji ju sačinjavaju, sama se obratila na Sv. Sbor za obrede i skoro zapovjedi obćenam po otocih, da to isto učine i one; jer će tim „rendere più efficace l'azione da altri fattori (Giunta) già iniziata“. Da se vidi ciela podlost i sramotno, nečastno rovanjenje Junte, donosimo u celosti pismo, koje je na ime njezino pisao njezin prisjednik dr. Chersich načelnikom na otocih. Evo pisma:

„Parenzo . . agosto 1901. — Onorevole Sig. N. N. in N. Le sarà certamente noto il gravissimo pericolo (?) che imminente minaccia la latinità delle chiese in codesta Diocesi colla possibile proclamazione del pieno diritto all'uso della liturgia glagolitica di quasi tutte le chiese delle tre isole Istriane. Il riconoscimento di questo diritto e la conseguente introduzione legale di tale innovazione, stando alle informazioni giunteci, dovrebbe avvenire in seguito a corrispondenti conclusioni della Sinodo (?) diocesana convocata a Veglia per giorni 1—4 del p. v. settembre.

„Allo scopo di impedire almeno per ora (alaj sa slegurni za svoje pravo. Op. piscen) e forse per sempre tale infaustissimo (?) accenimento e di rendere più efficace l'azione da altri fattori già iniziata, è indispensabile che da parte di codesto Comune sia immediatamente prodotta „alla Sacra Congregazione dei Riti“ in Roma una protesta telegrafica contro le analoghe eventuali conclusioni della Sinodo e la preghiera che ancora prima la Sacra Congregazione, in presenza della decisione della Curia romana, voglia vietare ogni innovazione relativa altrettanto intemperata quanto deplorabile, ingiustificata e soprattutto dannosa.

Favorira poi di informare ufficialmente la Giunta provinciale dei passi fatti in proposito. — Devotissimo — Dr. Chersich m. p. asses. provincino.“

Što hrvatski znači: „Poreč“ aug. 1901. Postovani g. N. N. u N. Pozitata Vanj je slegurnib vs-

lika pogibelj, koja sada prieti latinstvu crkava te biskupije, gdje je vjerojatno ili barem moguće da bude proglašeno podpuno pravo uporabe glagolske liturgije u skoro svim crkvama tih trijuh istarskih otoka. Priznanje toga prava i susljednje (?) zakonito uvođenje te novotarije, ostarili bi se, kako smo obavješteni, usljed odnosnog zaključka sinoda, sazvanog u Krk dne 1.—4. dojd. septembra.

Za zaprijetili barem za sada a možda i za izvike vrlo nesrečni događaj i za poduprieti akciju drugih čimbenika, već započetu, neobhodna je potreba, da ta obćina odmah podnese na sv. kongregaciju obreda u Rim brzojavni prosvjed protu eventualnim takovim zaključcima Sinoda i molbu da još prije sveta kongregacija dok se ne izreče rimska kurija, zabrani svaku novotariju, prenaigu isto tako, kao i žalostu, neopravdanu i, što je glavno, škodnu.

Izvoliti ćete pak obavijestiti službeno zemaljski odbor o učinjenim koracima.

Dr. Chersich v. r. pokr. prisjednik.“

To je pismo od početka do konca jednostavnizliv najprostije političke strasti, kakve je naći jedino u Istri! Nek sude čitatelji, što hoće o njem; a svu će njegovu neosnovanost i bezobraznost razumiet kad pomisle, da se na Sinodu, u koliko mogosmo razumjet, nije ništa zaključilo nit se što moglo zaključiti na štetu latinskog liturgičnog jezika, nego na žalost na štetu staroslavenskog, jer u prošlom (XIX.) stoljeću nije se u obsegu sadanje krčke biskupije uvelo samovoljno i silovito glagoljico mjesto latinskog jezika, nego protivno latinski liturgični jezik, gdje je do tad bila glagoljica, kao n. p. u jednom i drugom Lošinju, djelomice u Cresu itd., pa smo punim pravom očekivali, da će se ta nepravda sada popraviti; dočim se je na naše iznenađenje ta nepravda u Sinodu jednostavno sankcionirala. Junta dakle, kad bi joj stalo bilo do prava i pravice, imala bi bila pozvati Hrvate krčke biskupije, da reklamiraju uzpostavu glagoljice, gdje je prije bila, a ne latinskog jezika, jer to postoji samo u njihovoj ugrijanoj fantaziji — a tomu je lako pomoć. Radi toga nije se nitko, koji ima zрно soli u glavi, mogao odazvat nalogu Junte, pa i nije, osim municipija Creskog, Lošinjskog; „con alcuni abitanti di Lussin“. Creski načelnik dr. G. Petris odveć zlorabi mukotrpnost creskog kopčaka, a onih skoro 8 for., što ih je potrosio za brzojav u Rim po nalogu Junte, bio bi bolje učinio, da je poslao svozmu bratu, koji u Krku, kako se pred koji dan uvjerisimo, neodbiha dobroćinstva biskupske kancelarije (presv. biskup krčki dobio bi učinio, da bi pogledao; kako sve poduzane osebe ima: oko sebe) i creski kopčaci bili bi tim djelom načelnikovim bez dvojbe zadovoljniji. Upamtite si pak, vi creski kopčaci, kako onaj, koji živi od vaših zuljeva, djela i hoće da iz vaše crkve odstrane i onđ malo još molitava u „ftvaškom“ vašem jeziku, koje još do sada odveć popustljivo administrator nije na

želju vaše gospode ukinuo. — Junta je dakle slabo uspjela u svojoj osnovi, pače protivno. Prisustvovašmo ho zaključnoj svečanosti sjednici Sinoda, pa vidjesmo da je bila čitavo nekak izraz mira i veselja. Načelnik krekli u svečanom odijelu prisustvoval je toj svečanosti sjednici a kazali nam, da je bio na svih a isto tako i mnogi drugi. Početak i svršetak Sinoda bio je po načelnikovo zapovijedi pozdravljen pucanjem mužara. Ne bi sad trebalo drugo, buduć je Sinod, kako se uvjerismo, sjajno uspio i sv. Otac hrzljivo izrazio svoje veselje i poslao blagoslov, nego da sve obdine po biskupiji „službeno“ obavijeste Juntu, kako to ona u gornjem pismu traži, da im je drago, što je Sinod drzan i izraze imjedno svoje saznanje, da se to nije prije dogodilo.

Posebni sjaj i važnost Sinodu krčkom dao je svojom prisutnošću presv. biskup besboheski Laurentij Petris Dolamarski, koga vidjesmo na zaključnoj sjednici te je i sinodalne spise potpisao; rekoše nam, da je, premda starac, prisustvoval svim sjednicam i služio jedan dan svečanu sv. misu. On bez sumnje nije poznat kao Hrvat nit kao osobiti prijatelj Hrvata, ali je rođen u biskupiji, služio je u biskupiji kroz cijeli niz godina, pa pozna pravo stanje i okolnosti biskupije i kao katolički biskup ne može a da pravo i po savjesti ne sudi. S toga je i uztražio do konca i na taj način najbolje odsudio postupak slavne Junte i načelnika svog rodnog mjesta, pače se pronosio glas, da je isti presvietli pospudin u svrhu, da omogući mladim svećenikom biskupije učenje glagoljice zajamčio 1000 kruna. — Živio! — Za ovaj put dosta, a do potrebe više.

Razne vijesti. Političke:

Austro-Ugarska. Danas dolazi Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip I. posebnim vlakom na velike vojničke vježbe u Dolnji Miholjac u Slavoniji, gdje mu pripravljaju sjajan doček. U pratnji vladara biti će i predstojnici hrvatskih oblasti. Istoga dana dolazi u Dolnji Miholjac kao gost Njeg. Veličanstva rumunjski pristoletnik Ferdinand. Ove vojničke vježbe trajali će više dana.

Obje skupštine, obdržavane prošle nedjelje u Olomucu, t. j. katolička i radikalnih Niemaca, prošle su mirno.

Na razpravi te skupštine o zadaci crkve i škole govorili su mnogobrojni govornici.

U isto vrijeme održavali su prosjednu skupštinu Veliko-niemci pod predsjedanjem dra. Sommera. Geslo Veliko-niemaca ostaje i nadalje: odjeljenje od Rima.

Dne 9. t. mj. sastao se je u Pragu izborni odbor konservativnog veleposjeda. Na tom sastanku imalo se je odlučiti o kompromisu sa ustavovjernim veleposjedom. Jedna moćna struja konservativnog veleposjeda zagovarala je kompromis sa Niemci, koje podupire i bečka vlada.

Česki radikali imali su u nedjelju skupštinu, kojoj je predsjedao dr. Brat. Radikali zaključše, da se ima odbiti kompromis sa Mladocima i da se postavi samostalno kandidata.

Dne 10. t. mj. sastaje se u Pragu česki zastupnici na carevinskom vijeću, da se posavjetuju o predstojećih izborih za zemaljski sabor. Stvoreni bijahu zaključci,

kako će stranka kod izbora postupati. Zaključeno bijaše, da se zaključci drže tajnini.

Jučer su započeli izbori za zemaljski sabor susjedne Kranjske i to sa izborom u izvanjskih obdinah. Izborna borba bit će — kako već to spomenusmo drugom zgomom — vrlo žestoka.

Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip I. zaključio je ugarski sabor prijestolnim govorom, u kojem se naglašuje dobre odnose s monarhije sa svima državama.

Gra Gorá. Nedavno bacise novinari u svijet vijest, da će se knežević Mirko vienčati sa gospojom Konstantinović, rođakinjom srbskoga kralja Aleksandra. Sada se ponavlja ta vijest i dovodi se u savez sa nasliedstvom na srbskom prijestolu.

Šrija. Srbska vlada odlučila je, da se s obzirom na nepovoljno financiarno stanje kraljevine snizi vojni proračun od 17.6 milijuna od g. 1901., na 12.5 milijuna dinara za g. 1902. Ovu će se prištednju postići tim, što je ukinuto 10 pukovnija i preostalo samo 20 pukovnija svaka po 3 bataljuna.

Rusija. Car Nikola odputovao je dne 10. t. mj. iz Kopenhagena, gdje je boravio sa svojom obitelji kod kraljevske obitelji — put Danciga, u posjete njemačkomu caru Vilimu. Car Vilim pošao je svom visokomu gostu carskom jahtom na susret put pomorskoga gradića Hela, gdje je razvršteno u dvih vrstah njemačko vojno brodovlje. Car Nikola putovao je na svojem jahtu „Staadard“. Jučer poslje podue stigao je car u Helu, gdje ga pozdraviše njemački brodovi gruvanjem topova. U Hele odvezeše se oha vladara u Dancig, gdje ih je očekivalo veliko mnoštvo naroda. Tomu sastanku obiju careva pripisuju njemačke novine veliko znamenovanje, jer će prisustvovali i oha ministra izvanjskih posala, t. j. grofovi Bulow i Lamsdorf. Njemačka će pred svojim visokim gostom u Dancigu razviti svu jakost svoje vojne mornarice.

Franczka. Parizke novine javljaju složno, da će ruski car Nikola posjetiti Pariz. Na taj korak da se je car Nikola odlučio tek nakon atentata na predsjednika sjevero-američkih sjedinjenih država, da tim pokaže, da se neplaši anarhističkih groznja. Car sa caricom stiće dne 20. t. mj. u Pariz, gdje će ga dočekati predsjednik franczke republike Loubet, svi ministri i zastupstvo grada Pariza.

Amerika. Stanje teško ranjenoga predsjednika sjevero-američkih sjedinjenih država g. Mac Kinley-a krenulo je na bolje, te imade po glasu liečnikah vrlo mnogo nade, da će predsjednik posve ozdraviti, ako nenastupi kakva upala ili otrovanje krvi.

Mjestne:

Hrvatska pučka škola u Šijani,

otvara se u ponedjeljak dne 16 tek. — Pozivlju se roditelji da dodju upisati djecu u školu.

Upisivanje traje tri dana: u petak i subotu od 9 ura u jutro do podne i od 3 do 6 sati poslije podne. U nedjelju od 9 u jutro do podne.

Gospodin učitelj E. Jelusić uređuje te dane u školskoj zgradi i daje roditeljima sve potrebite obavijesti.

Upisivanje u c. kr. drž. gimnaziju u Puli biti će 16. t. mj.; izpti 17., misa 18., a 19. počima obuka.

Talijan — bjegunac. Stara slavna talijanskih bjegunaca iz c. i kr. vojske hotio je ovih dana osvjediti vojnici c. i kr. mornarice u Puli Pietro Chierogo iz Pirana. Ukrcan bijaše na oklopnjači „Tegethoff“, ali mu se nije služba dopadala pak se je dao kao i abisinski junaci na bieg. Bjegunac ulovise u civilnom odijelu u jednom svratištu u Puli, te ga spraviše u hlad, gdje će razmišljati o dužnostih vojnika: c. i kr. mornarice.

Morsko prase. Jedna ribarska ladja ulovila izvan naše luke riedku kod nas životinju, nazvanu morsko prase. Mje-

riilo je u duljini 70 cm., a težilo je oko 10 kilogr. Na našem ribljaru trgu razvotriše tu životinju, u kojoj nadjose 16 jaja.

Pokrajinske:

Prosyj. g. biskup Sterk vratio se je dne 6. t. mj. iz Rogatica u Trst. Neoporavljen jeste zdravljem, poporkalo se mu je isto u toliko, da ga jučer na večer poviđili Svetotajstvi za umirajuće, bojeći se skrajnosti. Nadamo se, da će mu Providnost ipak povratiti od svih vjernika željeno mu zdravlje!

Imenovanje Ministar bogostorja i nastave imenovao je kandidata učitelstva g. Josipa Zini-a pravim učiteljem naučike škole u Malom Lošinjju.

Školske vijesti. Ravnanjskim učiteljem II. reda bijaše imenovan na mješovitoj školi u Barbanu g. Ernest Drujević, do sada učitelj u Vodicah.

Zemaljski odbor pristao je na predlog zemaljskog skol. vijeća za Istru, da podučaje excurrendo pučki učitelj u Černetiču g. Ful za školsku godinu 1901.—1902. u Podgorju.

Na zahtjev zemaljskog odbora biti će otvoren najtečaj na mjesto učitelja na pučkoj školi u doljnjih Školjajah (občina Milje).

Pritužba proti dekanskom načelniku g. Mahniću. Tršćanskoj „Edinosti“ pišu iz dekanske obdine, da su 22. obč. zastupnika podnesla proti načelniku Mahniću pritužbu na c. kr. namjestništvo i na c. kr. sud. To bi imalo biti kano odgovor zemaljskom nadzorniku Bradicihu, koji je deputacijur obdinskih zastupnika bacio van iz ureda. Iztaknuti valja, da su sve neurednosti, koje se dogodise u obdinskom uredu i koje su do sad ustanovljene od god. 1900. amo, dakle bez prijašnjih godina.

Za Družbu sv. Cirila i Metoda, poslao gosp. Ivan Dobrić-Skulčić iz Skitane, sakupljenih u Brovinjah uz pokliki: dajte novčić za našu milu dječicu K. S. — Gosp. Josip Priličić iz Posjaka sakupljenih na kršćenju K. 4-20. Živili darovatelji i sakupljači!

Creski napadaj! Primamo ove redke iz obdinstva: Napeto smo očekivali, kako li će se riješiti tužba podnesena kr. sudu u Cresu od izletnika abiturijenata, koji su se ove godine sakupili na Rieci na bratski sastanak. Divljački napadaj sa strane Cresana bio je povodom toj tužbi. Neka matova djeca „djedovske kulture“, napali su na najogavniji način mirne gostove, koji su posjetili njihov grad.

Što ćete? Zanješkali su svoj značaj, svoju narodnost i svoju povijest, pa su se napokon ponizili do fakinskog čina. — Rekosmo, da smo napeto očekivali rješene te tužbe, u jednu, da bude našim djecima dana zadovoljština, a u drugu, što nas osobito zanimaju dogodjaji u zapuštenom Cresu. Uz malo požrtvornosti, uspravna sviest, tamošnjega našega puka. Zanimalo nas je i stoga, što bismo bili rado vidjeli, da ono par sviestnijih duša, koje proganjaju i mrze talijanaši, uvidi, da imaju oslonu u — pravednosti. Na ostali smo ranočarani: — tuženici sa načelnikom „in capite“ bili su jednostavno riješeni. Nama se čudno čini, da se nije moglo u postupku okrivljenika naći kaznjivih čina! Glavni uzrok pak što su bili tuženici riješeni stoji, u tom, što je bila stvar u najvećih rukah. Tužitelje je zastupao jedan djak; naš odvjjetnici, koji su bili pozvani, neodazvaše se djackomu zapomaganju! Zalostno je to, zalostno, kad duša naš bolji radi toga dogodjaja. Creskomu puku se je moglo pokazati, da nije sam i zapušten, da ima braće, koja će mu sam i zapušten, da ima braće, koja će mu pomoć priskočiti. Ali gospoda odvjjetnici su izostali, a creski je narod ostao, pokunjen. Ta ono malo, što je hrvatska misao polučila trudom i naporom, suzama i krvlju, eto danas je skoro unisto ne-

oprostivo — nemar. Cresani ipak ne zadržite: bit će bolje!

Iz Dekana donasa tršćanska „Edinost“ od dne 3. t. mj. vrlo oštar dopis proti tamošnjem načelniku, kojemu da je pregledni odbor namalo u njegovoj upravi 63 pogriješke, koje da su zapisnički ustanovljene. Nadalje predbacuje se zemaljskomu kapetanu i kotarskom poglavaru pl. Schaffenhaueru, da oni proti volji puka tamo podržaju načelnika, koji da je slepo oruđe glasovitog zastupnika Bennati-a. Ovaj da je dne 19. augusta dočekao dekanskog načelnika Mahnića u koparskoj luci odprtimi rukami, kad se je onaj vraćao iz Trsta.

Načelnik — zaključuje dopisnik — neka sam sebe nevara, jer mu neće pomoći ni savjeti zemaljskog činovnika Bradiciha, ni sve obrane prijatelja mu Bennati-a, jer su njegove „kij u k“ na zapisniku pobijezene.

Uredjenje Mirne: Zemaljski odbor u Poreču predao je namjestništvu u Trstu zakonsku osnovu za uredjenje rieke Mirne i njezinih pritoka. Ta osnovu imade biti od c. kr. ministarstva poljedjelstva odobrena i tada zemaljskomu saboru u predstojećem zasjedanju zemaljskoga sabora na razpravu predložena.

Dva nova upravna vijeća u Istri. Zemaljskomu odboru u Poreču stigle su dvije molbe za ustrojjenje upravnih vijeća u Roveriju (občina Vodnjan) i u Montriju (občina Motovun). Zemaljski odbor poslao je rečene molbe obdinskim glavarstvom u Vodnjan i Motovun na izvještanje, i da se o njih eventualno izvaje dotična obdinska zastupstva.

Za cestogradnju. Iz zemaljske blagsigne u Poreču bijahu doznate sliedeće podpore pojedinim obdinah Istre za popravak i gradnju cesta, putera itd.

Občina Cres dobila je iz pokrajinske blagajne podporu od 400 kruna za popravak cesta, koje vode u Sersku i u selo Vodice.

Občina Vodnjan 100 kruna za popravak stuba, koje vode u podzemne prostorije Manzin.

Poduzetnici Biliani i Morandini 2168. K. i 33 pare na izplatu računa za gradnju ceste od 560 kv. m. od Barbana-prama-Rasi (na cesti Barbana-Labin) proračunana na 8163-06.

Obdinski župan(?) u Zvončoj drugi obrok u iznosu od 450 K. podpore za gradnju ceste, zajamčenu nu dekretom 8015 iz g. 1900.

Tehnički odio zemaljskoga odbora dobio je nalog, da poduzme potrebite korake za nastavak radnje za gradnju ceste iz Morgina u Kanfanar.

Zemaljski odbor uzco je do znanja izvještaj upravnog vijeća u Marčan, da će doći čim prije na družbu gradnja ceste u ravnicu Madaline.

Rudarski strukovnjaci u Baški. Prošla godina boravila je u našoj Baški komisija rudarskih strukovnjaka, koji su tamo došli iz Dalmacije, da pregledaju mjesto, gdje bi se imalo kopati željezo i kameni ugljen. Komisija je dala na opredjeljenom mjestu: kopati te je kasnije sobom odnesla izkopanog materijala, u kojem imade trazenog minerala. Kako se čuje, izvajiše ti komisari, da su ovdašnji rudnici veoma obzorni, i da će se oni vratiti za kojih 15 dana i tada temeljitije proučiti ono zemljište, u kojem bi se imalo nalaziti rečenih ruda. Obistine li se nade našega pučanstva, bili će to od koristi velike za nas i za naše suzemljake.

Zajam talijanskoj posuljnicu u Pomjanu: Zemaljski odbor u Poreču pružio je talijanskoj posuljnicu u Pomjanu zajam, i to 400 kruna bez interesa, a 1000 kruna sa 3 po sto interesa.

Vojna ladja „Arpad“. U riedcu u 9 sati u jutro porinuli su sa brodogradionice, sv. Marka u Trstu, vojnu ladju nazvanu „Arpad“. Porinaču prisustvovali su nadvojvoda Josip i drugi članovi dvora,

ministri, austrijski i madjarski, zastupnici, visoki crkveni, svietli i vojnički dostojanstvenici.

Novi vojni brod „Arpad“ mjeri u duljini 107-60 metara, u najvećoj širini 19-80 met. i nositi će 8.500 bačava. Imati će dva stroja na valjke, dva vrdla i i ploviće će najviše 19 milja na sat. Njezini strojevi imati će 12.000 konjskih sila, a težiti će 1100 bačava. Oboružana biti će sa tri Krupova topa od promjera od 24 cent, koji će se nalaziti u oklopljenih tornjevih.

Novi hotel u Lesinja. Od tamo nam javljaju, da se je ustrojilo društvo od domaćih i tuđjih kapitalista, koji kane tamo sagraditi velik hotel u vrijednosti od 350.000 for. Društvo je na dionice, i to svaka od 1000 for. Čim sakupe glavnicu od 100.000 for. počeli će sa gradnjom novoga hotela.

Za tačebnane. Zemaljski odbor u Poreču doznacio je obćinskom glavarstvu u Buzetu svotu od 400 kruna za postaje proti tući u onoj obćini.

Iz Cresa pišu nam 4. t. mj.: Od duga vremena, u našoj župničkoj crkvi, obavljala se je njeka pobožnost, na čast presv. Srca Isusova, svake prve nedjelje u svakom mjesecu, u hrvatskom jeziku. Ali ovo nije bilo ugodno našoj vlasteli, jer se jednim tako uzrujaju živi, da se ne zna ako su pri sebi, ma samo ako začuju, da se je isto u crkvi hrvatski zamolilo. Za stalno, za odstraniti od sebe tu strašnu bolest, koja bi mogla imati žalostnih(?) posljedica, zamolili su — ako nieseu zapovjediti — milom si župe-upravitelju, da ukine ovaj običaj, t. j. da zamjeni na rečenju pobožnosti naš mil hrvatski jezik sa onim del „si“, te da mi ne budemo više mogli dati oduška našem sreću niti pred božanskim Srećem! A kako se drugdje to može protumačiti? Budu da su od preko dvije godine ovu pobožnost počeli talijanski obavljati, kad bi, do tada na istoj uvijek crkva puna bila pobožnog našeg puka?!

Lako se dakle može pojmiti, kako tužnim i žalostnim srčeni i ovu nepravdu morali podneti! Nije jim dosta gaziti svu našu građansku prava; već nam još hoće zabraniti i moliti onako, kako su nas nite naše majke naučile!... Ej sretni li smo!

No, kad je za ovo saznao pobožni naš presvjetli biskup (komu srdačno moramo zahvaliti) naredi, da se nanovo uvede stari običaj, svuše, da svakog prvog petka u mjesecu čine iste pobožnosti u talijanskom jeziku. Hoćete li pravednije odluke? Ali naši, tako zvani Talijani nieseu s ovim zadovoljni; pomahnitali su od ljutine; ovo je za njih velika uvreda, jer se je ogromnoj većini grada, po starom običaju, dopustilo svojim jezikom moliti?

A ovačve ljude još trpimo, da nam zapovijedaju?... Kad ćemo se jednom osvjestiti?!

Blagoslov hrvatske škole na Voloskom. Od tamo nam pišu, da je bila prošloga ponedjeljka u crkvi sv. Cene s. misa za dječicu novoustrojene hrvatske pučke škole. Nakon sv. mise blagoslovio je domaći župnik Monsignor Vinko Zemlčić novu školsku zgradu, koju je na obće zadovoljstvo sagradio domaći poduzetnik, čestitu naš rodoljub Ivan Franković. Sv. činu prisustvovalo mnogo naroda, među njimi predsjednik „Družbe sv. Cirila i Metoda“ pozl. gosp. Vjekoslav Spiničić i podpredsjednik veleuč. g. dr. Janežič.

U novoj školskoj dvorani nagovorio je nakon blagoslova preč. g. župnik školsku dječicu toplim nagovorom, koji je sve prisutne duboko dirnuo. Poslije njega progovorio je društveni predsjednik preporučiv vruču dječicu, da se marljivo uče, a roditeljima, da pazе, na svojju dječicu kao na zenicu svoga oka i da ne zaborave naše „Družbe“.

Volosko-opatijski „Sokol“. Dne 1. t. mj. konstituiralo se je za Volosko-Opatiju novo gombalačko društvo „Sokol“. Istoga dana upisalo se je u novo društvo 25 izvršujućih članova samo iz Voloskog. A gdje je još naša krsna omladina i mladi muževi iz Opatije? Kad se i ovi upišu, brojili će Volosko-Opatijski „Sokol“ lep broj izvršujućih članova.

Novi odbor „Sokola“ imao je u petak dne 6. t. mj. prvu odborsku sjednicu u opatijskoj „Zori“!

Tomu mladomu društvu želimo najbolji uspjeh, a toga će biti, bude li uztrajnosti, snosljivosti, ljubavi i pravog rodoljublja. Dao Bog, bilo svega toga!

Strašan požar. U noći od ponedjeljka na utorak u ogromnoj tvornici umjetnog ulja pod Škedinjom kod Trsta nastalo je s nepoznatih do sada uzroka strašan požar, koji je uništio svu tvornicu te mnogo sijenja, ulja i drugog tvariva. Gradski vatrogasci uz pomoć vatrogasaca raznih tvornica gasili su požar čitavu noć te spasiše nekoja susjedna skladišta. Štetu prouzročenu tim groznim požarom računaju na 3 milijuna kruna. Tvornica bijaše osigurana.

Iz drugih krajeva:

Križevački biskup u Trstu. U ponedjeljak na večer stigao je u Trst unjatski biskup iz Križevaca presv. gosp. Julije Drohobocki u pratnji konsistorijalnog bilježnika veleč. o. Aleksandra Abodića i ravnatelja biskupskog konvikta u Zagrebu preč. g. dra. Šajatovića, da prisustvuju porinuću vojne ladje „Arpad“. Presv. g. biskup odsjeo je sa pratnjom u Hotelu „Europa“.

U subotu posle podne odputiti će se u Rimanje a u nedjelju u 10 sati će imati svečanu misu po staroslavskom obredu.

Dar g. Kumčića hrv. Čitaonici u Mosćenicah. Naš domorođac i poznati hrvatski romanopisac g. Jenije Kumčić pokazao je lep primjer našim rodoljubom. On je darovao našoj Čitaonici, sva svoja književna djela u vrlo elegantnom vezu. Istom prilikom poslao nam je na dar djela blagopokojnog dra. Ante Starčevića i govore, adrese itd. dra. Josipa Franka, dra. Miha Starčevića i Davida Starčevića. Bože daj, ugledali se u njegov primjer i drugi naši rodoljubi.

„Hrv. Čitaonica“ u Mosćenicah.

Pitanje o zavodu sv. Jeronima u Rimu još je uvijek razburuje živce naših protivnika. Rimski sud još nije izrekao svoju osudu, koja — kako pišu nekoje talijanske novine — da će izpasti u prilog Hrvata. Vidit ćemo.

— Resolucije, primljene na velikom meetingu u Zagrebu, donieli ćemo u budućem broju.

— Sa svijlu strana Dalmacije a i iz Hrvatske šalju kardinalu Rampoli u Rim i ministru Goluchovskom u Beč prosvjedne brozjave proti razbojničkoj provali u zavod.

— Hrvatski ban da je u tom predmetu razgovarao sa grofom Goluchovskim.

— U Dubrovniku se posredilo nekoliko talijanaša prirediti deručinu pod prozori biskupa Marcelića, vidič: Eviva Alačević, upotrebiti priliku, kada su Hrvati bili na izletu u Trebinju; Drugi dan odvratili su jim Hrvati spajnom ovacijom u prilog zavoda pred obćinom.

Nov važan izum na tehničkom polju. Lavoslav Čretković, građev. tehničar kod tvrdke Pilar, Mally i Bauda, izumio je posve novi crkl za mjerenje, tako, da pomoću toga instrumenta može koji vještak, toli nek rissati u svakom mogućem mjernom omjeru kojeg mu drago mjernog sustava, i to bez mjerila i bez kutomjera, lih pomoću toga instrumenta; te je kraj toga svako računanje, što više, svaka zabuna lih kriva mjera posve izključena, bolje, nemoguća. Crkl je oblika i veličine poput obćnog. Gosp. Čretković imade i

model, kog mu je izradio g. V. Mesič, pojasar u Zagrebu. Gosp. Čretković traži kupca, koj bi mu taj njegov izum budi gotovinom, budi postolci — prodaje odkupio.

Na zadnjoj strani donasamo izjavu oca S. M. Ivantića, rođenog Cresanina, nastanjena sada u Rimu, gdje je generalni prokurator reda sv. Franciska kod Papinske stolice, koji red ima mnogo samostana po Istri i Dalmaciji. Doktor je sv. bogoslovija, te ni u tom naslovu ne zaostaje za glasovitim doktorima Petrisom i Vidolicom. A što se tiče ljubavi puka predlažemo načelniku Petriću neka povede plebišit među Creskim pukom, da se vidi, tko je za nj a tko za dičnog Creskoga sina fra Šlipana. Uvjereni smo, da će se izjaviti za posljedjega sve kopacke i mornarske ruke i veći diel vlastele, a s Petrićom će bit c. kr. iredentla.

Kuga na Rieci (17) Dne 4. t. mj. preminuo je mornar Justić iz Kraljevice u gradskoj bolnici na Rieci. Pošto je došao parobrodom na Rieku iz krojeva, gdje vlada kuga, bolestan, počelo se govoriti, da je donio sobom kužnu bolest. Nakon njegove smrti podvrghi su riečki liečnici njegovu tijelo iztraživanju. Liečnik g. dr. Lenac ustanovio je, da je, kako se njemu čini, Justić umro od kužne bolesti.

Sanitarna komisija je privremeno odredila poduzeti stroge mjere za izoliranje gradske bolnice i susjednog zakloništa: nitko tamo ne smije ući, niti od tamo izći za vrijeme od 10 dana, koje se računa od dana 4 tek, kada je Justić umro. Rečene sgrade straže obćinski redari.

Prizvani strukovnjak iz Budimpešte izjavio je, da mu se čini, da nije Justić od kuge umro, ali konačnog suda da nemože tako brzo izreći.

Podmorska mina. Uz obale riečke luke učinjeni su prošloga čedna zadnji pokuši s najboljim uspjehom sa podmorskom minom, koja se sama upali. Takovu podmorsku minu, koja se sama upali, izumieše radnici tvornice torpeda g. Whitehead gg. Laurenci, Weiner i Valle. Pokušom prisustvovali su sa palube parobroda Eldre guverner grof Szapary, više činovnika pomorske vlade i nekoji odaslanici iz Budimpešte.

Na Rieci očekuju iz Pule posebnu komisiju vojne mornarice, koja će prisustvovati zadnjem pokusu podmorske mine, koja će se sama upaliti.

Razni prinosi:

Za „Djačko prispomočno društvo“ u Pazinu? prispjeli su tekom mj. kolovoza sljedeći iznosi:

a) utemeljiteljni: blagopokojni Sodić Franjo kapetan, ostavio oporukom K 100; Kropek Stjepan župnik — Stari Pazin K 20;

b) redoviti: Kožuljić Šime Kvirin, Haradić Ambroz c. kr. profesor — Maloselo po K 10;

c) podupirajući i darovatelji: sabrano prigodom kštenja sina Monas Josipa učitelja — Gologorica K 11-75, Kirac Luka župnik — Ližnjan 10, Rade Kuzimir — Buzet sabrano prigodom sviranja vojničke glazbe K 12, uprava „Novog Lista“ — Rieka K 28, obćinsko glavarstvo Župnj K 100, Hrvatski čjači — Srijem ostak veselice K 40, Cervar Šime župe-upravitelj — Roč sabrao u kući Čeh Ivana 50, Jankić Jakov — Podgrad K 2, Tomićić Antica — Volosko polovicu sabranog iznosa od 20/7. do 20/8. 1901. K 50, Polić Matko — Rieka K 20, Andrianić Cesareo — Rieka K 10, Trinajstić dr. Dinko K 100.

Plemeniti darovateljem najsrdačnije se zahvaljujemo odboru.

Preduplata „Naše Sloge“ tekom prošloga mjeseca: gg. A. L. Pula K 2, V. K. Trst 3, obć. Buzet 2, M. B. Peroj 2, S. S. Jazenovice 13, M. S. Sošić 6, L. M. Klana 6, J. S. Predloka 10, F. Z. Zminj 4, J. S. Kukuljanovo 12, A. L. Pula 6, Napt. Novolja 12, A. K. S. Trst 6, A. R. Ližnjan 6, D. G. Kremenica 2, F. P. Pičan 12, P. Opatija 18-80, Dvor Samobor 6, V. K. Kanfanar 12, I. M. Lindur 6, P. P. K. Stari 3, A. T. Pazin 13, M. D. Zvončić 4, G. B. Prapotnik 2, A. R. Vidulini 5, Čit. Nerezige 6, G. S.

Vodice 6, F. L. H. Pazin 20, B. V. Lindar 18, Čit. Baska 21, I. M. Karojba 5.

Za oglase uplatiše: gg. Brđ. Hurwitz Krakov K 6, Ivan Stipančić Kanfanar K 6, Živic i dr. Trst K 10, Nikola Marčić Baška K 8-60, dr. D. Vitezić Vrbnik K 5-92.

Oglas.

Podpisani časti se ovime pozvali P. n. gg. članove na redovitu glavnu skupštinu, koja će se obdržavat dne 18. t. mj. o 3 sata z. p. u prostorijama „Hrvatske čitaonice“ u Pazinu sa sljedećim dnevnim redom:

1. Izvješće o društvenom poslovanju u minulju upravnoj godini.
2. Razprava i zaključak o obračunu i izvješću preglednika računa.
3. Iui predlozi.

Odbor „Djačkog prispomočnog društva u Pazinu“. Pazin, dne 12. septembra 1901.

Prisposlano.

Otvoreni odgovor.

Gosp. Antonu Linardiću, načelniku

u

Dubašnici.

(Konac)

Sigurno Vi ste onaj dopis pročitali, jeste li moj savjet poslušali? Još ovo: Kad su bili razpisani obćinski izbori, meni je pisao neki mladić iz Vrbnika, a u službi pri statističkom uredu u Zagrebu, da bi drage volje napustio onu službu, a posvetio se tajnikovanju, pa mene molio, da se za njega zauzmem. Pisao mi dvaput, a ja mu odvratih, da ja ništa neodlučujem, a po gotovo kad nisam zastupnik, to ga uputih da se k Vam obrati. Toga mladića ja niti lično nepoznađem. Iz svega se vidi, da ja nisam protivan domaćemu kad bi bio sposoban, dapače domaćemu bi dao prednost; ali domaćemu ovakovomu, al domaćemu, komu je ne samo pri tuci, nego oslon umirovljeni svećenik, tako da bez ovoga se na obćini ništa neradi na smutnju svih dobro mislećih obćinara, takovomu uz takove okolnosti ja dakako da nisam radan niti zadovoljan.

Očitujem pako, da ja nisam s drugom kojom osobom, koja bi hijela postati ovdje tajnikom, nikad ni prije niti posle bio u dogovaranju niti dopisivanju, a Vi? a Vi tvrdite, da ja bi litio „drugoga tajnika“ (dakako, al ne ja nego svi obćinari osim njegove svojte), a to dragoga svomu sreću, draga (recite koga?), makar stajao obćinu kolikogod mu drago. — Ne sudće Antone, nego neka stoji obćinu koliko ju je stajao talijanski tajnik Fiorentin sudće Antone, sudće Antone!!

Odkad ste Vi načelnik, ako se ne varam, ja sam Vas molio baš izrično tri ljubavi: prvu službeno, da „samanj“ Antonju prenese na nedelju, radi blagdana Srca Isusova, i Vi ste pristali; ali ja Vam zahvalio javno u crkvi; drugu, da podjemo skupa k velikomu sudcu u Krk, te imenujemo skrbnika nesretnoj Mariji K., koja, ako bude ovako živila, prodati će sve i do kraja pasti obćini na teret; skrbnik bi stogod njezinoga prodao i sazidao joj kućicu to bilo privatno, al ostalo neopravljeno; treću ljubav, pitah ustmeno da, ali i službeno, da mi dadele od zastupstva sastavljeni popis siromaha za moje ravnanje pri podjelivanju biljeta i pri podvorbi bolestnih siromaha radi liečnika i toga do danas neprimih nekri-vim Vas, nego Vaše mudre tajuinke.

Sad ja Vas pitam: ako ste Vi vriedan dokazati, da sam se ja, odkad ste Vi načelnikom, pačao u budi koji i najmanji obćinski posao; u budi koje mu i najmanje obćinsko pitanje, ovo, ja polazem 50 kruna, odmah izplativih „Družbi sv. Cirila i Metoda“, a Vi mene obiedjujete, da mene nebole obćinski interesi, a Vi, a Vi imate srca javno pisati, da bi ja rad svojim dugim (čujete: neznam, tko bi se

* Za sastavku pod tim naslovom odgovara uređništvo samo toliko, u koliko je zakonom vezano.

komu mogao više rugati, Vi meni za nos ili ja Vam) svakomu preko svoga okružja. Nepristrani čitatelji neka sude... sudče Antone, sudče Antone, u cigove ste se Vi ruke dao!!

Ono, što dakle spominjete moj dugi nos; ono, što mi podmičete zlobu i ne-navist; ono, što Vi krivo sudite, da se ja osvrćem na obćinsko zastupstvo, na obćinsku upravu... ono, što mi velite, da je moja glava vršasta; ono, što me kie-

relate, da bi ja rad da Vi sa zastupstvom plešete po sviranju mojih dipla... to Vam sve praštam od srca, jer i Bog prašta nam...

Ali bilo je potrebno, da Vam odgovorim na obranu mog postenja, a na dokaz malenkosti onih, koji Vas okružuju. Sa stovanjem i pozdravom

Milho Muzina, plovčan.

Dubavnica, 29. augusta 1901.

Priposlano.

Umoljeni, priobćujemo slijedeću izjavu, koju donasamo na odgovornost podpisanaoga:

To ho tacinto finora ed avrei tacinto per sempre su quello che i giornali liberali e massonici di Roma, quali la "Tribuna", la "Patria", la "Capitale", il "Capitan Fracassa" scrivono di me ora prete ed ora frate nel noto caso di S. Girolamo dei Schiavoni. Anzi facendo dei commenti sulle esagerazioni madornali e basse calunnie lanciate sulla mia povera persona, io ne ridevo con i miei amici e quasi mi gloriavo di essere senza mio merito compreso nello stesso numero in cui vi entrava ed il Papa e l'Ambasciatore austriaco ed i Vescevi croati, Strossmajer e Stadler, ed il rettore del Collegio Dr. Pazman, contro i quali si vomitavano e vomitano tuttora ingiurie e villanie. Ma dopochè negli uffici dell' "Osservatore Romano" lessi alla sfuggita il "Dalmata" di Zara, mio antico conoscente, che riproduceva in tutto la cronaca non so se della "Tribuna" o della "Patria", oee si diceva, che io fra le mie proteste ai violenti usurpatori pseudo-dalmati, avea lanciato la maledizione — "io vi maledico" — e come per questo il Podestà di Cherso, mia patria, Dr. Petris e quello di Lussinpiccolo, oeg son ben noto, se non sbaglio Podestà Vidulich, manifestando la più illegittima indignazione protestano contro me plaudendo all'Alačević ed altri "Dalmati", il mio dovere e la mia coscienza di Sacerdote e di Predicatore mi impongono di parlare. È vero, terissimo, che dopo aver parlato con il dr. Pazman, da cui m'impedivano che entrassi assieme al nobile giovane ed amico signor conte Francesco Salimei, guardia nobile del Papa, presentatosi alla porta del salone ove si erano insediati l'Alačević e compagnia, io colla mia solita franchezza e colla mia voce robusta esclamai: "Io a nome del Quarnero e dell'Istria croata protesto contro la vostra violenta usurpazione". Ma nè allora nè il giorno seguente pronunciai mai — vi maledico — o simile espressione, in cui al dire del "Dalmata" vi entrasse maledizione contro i Dalmati in nome dell'Istria. Quale predicatore io ho sempre benedetto ed i miei Chersini ed i Lussiniani dell'uno o dell'altro partito e ne chiamo in testimonia il nobile conte Salimei e lo stesso Dr. Pazman, perchè facoltà di benedire ce l'ho, ma di maledire non l'ho mai avuto. E quindi, siccome il "Dalmata" vien letto ed a Zara e nelle città della Dalmazia, ove ho predicato tanto in esalto che in italiano, e cioè in Travi, Spalato, Ragusa, Cattaro, Perazano, Perasto, Dobrota, Mula, Comisa, Pago, e poi anche a Fiume, Curzola, Arbe, Veglia, Lussinpiccolo e Cherso, mia patria, per il decoro del mio carattere Sacerdotale e Missionario, io dichiaro solennemente, che l'affare della maledizione non è altro che un'infame calunnia, inventata di sana pianta da giornali liberali e massonici di Roma (così teneri del Papa e del Clero) e proceco pubblicamente il sig. Pierotić, Bonavia e Dobretić, presentati alla scena e con cui ebbi il dibattito il giorno 30. ed il 31. se non erro, se hanno briciolo di onestà a volermi smentire, se io abbia sotto, niuno aspetto ed in nessun modo pronunziata, la parola o il senso di maledizione. E se per la mia protesta fatta alla tumultuaria e violenta usurpazione dell'istituto di S. Girolamo dei Schiavoni" per parte di alcuni Dalmati,

Mucao sam do sada, a mucao bi bio i unapried ob onom što piša rimske liberalne i slobodnozidarске novine, kao: "Tribuna", "Patria", "Capitale", "Capitan Fracassa"; o meni sad popu sad fratra u poznatom događaju slovinškoga sv. Jeronima. Dapače, razgovaraju se o silnim preferiranjima i nizkim klevetama; nabačeni na moju siromašnu osobu, ja sam se s mojim prijateljima samo smijao te sam se skoro uznio, videći se bez moje zašuge postavljenim u isti red, u kojemu se nalodi i Papa, i austrijski poklisar, i hrvatski biskopi Strossmajer i Stadler, i rektor zavoda dr. Pazman, proti kojim se rigalo i jošle se riga uvrijeđe i pogrđe. Ali nakon toga, što u uredničtvu lista "L'Osservatore romano" poveršno pročitah zađarski list "Dalmata", (moje staro poznanstvo, koji je prenio u kratko, neznam da li iz "Tribune" ili iz "Patrie" viest, da sam ja, prosvjedujući proti silovitim nazovi-dalmatinskim otmicarima izrekao prokletstvo — ja Vas proklinjem — i da su zato creski načelnik, načelnik moga rod-noga mjesta — dr. Petris, i načelnik Malog Sela, u komu sam dobro znan, ako se nevaram dr. Vidulich, obuzeti najne-prirodnijim gnjevom, prosvjedovali proti meni čestitajući Alačeviću i drugim "Dalmatincima", dužnost moja i savjesti svećenika i propovjednika nalažu mi, da progovorim.

Nepobitna je istina, da sam poslije razgovora sa drom. Pazmanom, kojemu kratise ulazak, meni i plemenitomu mlađiću i prijatelju momu gosp. grofu Frau Salimei, plemićkom stražaru papinom, pristupio na vrata dvorane, koju su bili zaposjeli Alačević i družina, mojom obićnom otvorenošću i jakim glasom uskliknuo: "Ja prosvjedujem u ime kvarana i hrvatske Istre proti vašoj nasilnoj otmicini". Ali neizrekoh ni onda, ni sutra dan ni nikada — ja vas proklinjem — ili sličan izraz, u kojemu bi po viesti "Dalmate" bilo prokletstvo u ime Istre proti Dalmatincima. Kao propovjednik ja sam blagoslivljao i moje Cresane i Lušinjane jedne i druge stranke, a pozivljem za svjedoka plemenitoga grofa Salimei i samoga dra. Pazmana, jer ja imam odob. da blagoslivljem, ali da proklinjem to nisam nikada imao, a budući da je "Dalmata" čitan u Zadru i u gradovima dalmatinskim, gdje sam ja i hrvatski i talijanski propoviedao u Trogiru, Splitu, Dubrovniku, Kotoru, Prčanju, Perastu, Dobroti, Mulu, Komizi, Pagu pak i na Rieci, Korčuli, Rabu, Krku, Malom Selu i Cresu, — domovini mojoj, — radi dostojanstva mog svećeničkoga i misionarskoga značaja, svećano izjavljujem, da viest o prokletstvu nije drugo nego podla kleveta, posve izmisljena od liberalnih i slobodnozidarških rimskih novina (koje tako jako ljube Papu i svećenstvo) te ovim javno pozivljem gg. Pierotića, Bonaviu, i Dobretića, koji su prisustvovali činu i s kojima sam se pravdao, ako se ne varam, još dne 30. i 31., ako imaju i mrvu postenja neka izjave, da li sam ja ikako i ikada izustio rieč ili smisao prokletstva. Ako su pak, radi mojeg prosvjeda proti bučnoj i nasilnoj otmicini slovinškoga zavoda: sv. Jeronima, izvršenom: sa strane nekoliko dalmatinaca, nastanjenih u Rimu, prosvjedovali opet

residenti a Roma, protestarono nel loro modo di vedere il Podestà di Lussinpiccolo Vidulich, e di Cherso Dr. Petris, io pure, che credo, qual figlio del popolo croato e suddito austriaco avere almeno eguale diritto ad essi, in nome della mia patria, la cui grande maggioranza è croata ed ove tanto il Moise che il Chersich ed il Petris erano una colla croati, o se vogliono, slavi od illirici, in nome della mia diletta Cherso, anituitivo cattolica ed ossequentissimo alla gran Papa Leone XIII, il vero Padre del popolo, anche una volta quale Istriano croato mi unisco alla Dalmazia tutta ed a tutta la nazione croata che popola le nostre contrade per protestare altamente alla violenta ed ingiua usurpazione dei precesi Dalmati italiani, cui l'Italia stessa, onesta e leale, e con essa gli onesti ed il mondo intero, condanna quale atto, per lo meno, incivile ed indegno di gente che appella all'avita coltura e che pretende scorrà nelle sue vene il gentil sangue latino".

Roma, li 7 Settembre 1901.

Fr. Stefano Ma. Ivančić, Proc. Gen.le del 3.0 O. Reg. S. Francesco.

na njihov način načelnici maloselski Vidulich i creski dr. Petris, držim takodjer "Vidulich, e di Cherso Dr. Petris, io pure, che credo, qual figlio del popolo croato e suddito austriaco avere almeno eguale diritto ad essi, in nome della mia patria, la cui grande maggioranza è croata ed ove tanto il Moise che il Chersich ed il Petris erano una colla croati, o se vogliono, slavi od illirici, in nome della mia diletta Cherso, anituitivo cattolica ed ossequentissimo alla gran Papa Leone XIII, il vero Padre del popolo, anche una volta quale Istriano croato mi unisco alla Dalmazia tutta ed a tutta la nazione croata che popola le nostre contrade per protestare altamente alla violenta ed ingiua usurpazione dei precesi Dalmati italiani, cui l'Italia stessa, onesta e leale, e con essa gli onesti ed il mondo intero, condanna quale atto, per lo meno, incivile ed indegno di gente che appella all'avita coltura e che pretende scorrà nelle sue vene il gentil sangue latino".

Rim, dne 7. septembra 1901.

Br. Stjepan M. Ivančić, Gener. Prot. 3-g vjer. reda Sv. Frana.

Javna zahvala.

Čast mi je, da se najlaskavije zahvalim liečniku gradjanske bolnice u Puli g. dru. Antičeviću, kao što i liečniku c. i kr. ratne morn. u Puli g. dru. Polednu, koji me oteli smrti iz čeljusti time, što su svojom izvanrednom liečničkom vještinom izveli na meni operaciju strašne bolesti "Mikrococo", od koje riedko iko živ ostaje. Danas se čutim u potpunom zdravlju te mogu sve svoje pravašnje radnje opet izvršivati, što se imam jedino njihovoj lječničkoj vještnini zahvaliti.

Pala, 10. rujna 1901.

Anto Despot Antin

iz Mandaline kod Šibenika (Dalmacija).

Restauracija ŠEPUKA - PAZIN

sa sobama za prespavanje preporuča se p. n. obćinstvu i putnikom za mnogobrojan posjet, obćajući uvijek najtočniju poslugu uz dobru domaću kuhinju te razna zdrava i krepka vina. Dobiju se takodjer desertna vina, likeri i slastiče.

Prvo slovensko skladište pokucstva

Antona Černigoj

Trst
Via di Piazza vecchia 1, u kući Harenzi, podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom

Svaka je konkurencija nemoguća jer je pokušstvo iz prve ruke.

ZUBOBOLJA.

Boš supljih zubi prestaje sigurno i momentano uporabom najnovijeg izuma "Orientaliskih pilulica proti zubobolji". Iste su od strane visoke kralj. zemaljske vlade za prodaju dozvoljene, te nakon lučbene analize kao posve neškodljive pronadjene.

Ove do sada kao najradikalnije i nenadkriljivo sredstvo proti boli supljih zubi izkušane dobivaju se jedino kod proizvođitelja, Iektarnika A. SRNKE u Glini (Hrvatska).

Da se predusretne možebitnom kupovanju kojekakvih patvorina, upozoruje se na zatvoru kutije nalazeći se zaštićni žig (glava crna.) — Naručbe obariljaju se kretom pošle uz pouzeće, ili ako se novac unapried pošalje. — Cijena jedne bočice pilulica sa uputom jest franco pripisano 1 K 3 h.

Nenadkriljivo! Najnoviji izum! Ispisati na obje strane!

Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Posvemašnja razprodaja

na poprieko

SVAKOVRSNE SITNIŽKE ROBE

uz 50% popust.

biva u živem dućanu Maluš na trga Largo Porta del Terchio.

Tko želi jeftino što kupiti, neka se požuri.

M. Mardešić, vlastnik.